

Skema over typiske fejl

Bødtker-Hansen, Maja og Susan Mose: Skriftlig eksamen i dansk (STX). Gyldendal, 2014

Fejltype	Regel	Eksempel
Præsens-r/r-ender	r-fejlen opstår, når man ikke kan høre forskel på, om et verbum ender på 'er' eller 'rer' (køre - kører). Reglen er, at verberne i nutid har et 'r' til sidst, mens det i navneformen (infinitive verbum) <i>ikke</i> har et 'r' på i endelsen. De fleste bruger 'spise-reglen' som huskeregel, fordi man med 'spise' godt kan høre forskel på endelserne (spise - spiser).	Verbet i nutid (præsens): <i>Han kører bil</i> Verbet i navneform (infinit): <i>Jeg elsker at køre bil</i>
Sammensatte ord	Sammensatte ord skrives på dansk som ét ord, også selvom der indgår engelske ord, forstærkende udtryk eller lange sammensætninger. Vær opmærksom på, om det faktisk er et sammensat ord, du er i tvivl om: „En tysklærer“ (en lærer, der underviser i sproget tysk) „En tysk lærer“ (en lærer fra Tyskland)	<i>Kommunaldirektør</i> <i>Kæmpestor</i> <i>Teamkoordinator</i> <i>Medarbejderudviklingssamtalskema</i>
Hans/sin	Hans/sin angiver et ejerforhold, og du skal derfor undersøge, hvem der 'ejer' noget i sætningen. Brug <i>sin</i>, når den, der ejer noget, er grundled (subjekt) i sætningen. Brug <i>hans</i>, hvis det er en anden person, der ejer noget.	<i>Han skrev sin stil</i> (her skrev han sin egen stil) <i>Han skrev hans stil</i> (her skrev han klasse-kammeratens stil)
Ad/af	<i>Ad/af</i>-fejl opstår, fordi vi ikke kan høre forskel på de to ord. <i>Af</i> bruges om årsag, anledning eller om bevægelsen væk fra noget. <i>Ad</i> bruges, når noget skal langs med, hen over eller gennem noget.	<i>Hun var knust af sorg</i> <i>Tag studenterhuen af hovedet</i> <i>Han løb ned ad gangen</i> <i>De stod tæt op ad hinanden</i> <i>Hun lo ad ham</i>
Ligge/lægge	Forskellen på ligge og lægge er, at <i>ligge</i> bruges uden genstandsled (objekt), mens <i>lægge</i> bruges med genstandsled (objekt). Man kan også sige, at <i>ligge</i> er en tilstand, mens <i>lægge</i> er en handling.	<i>Hønen ligger på ægget</i> (passivt) <i>Hønen lægger et æg</i> (aktivt)
Nød/nødt	I sætningen <i>Jeg er nødt til at bede dig om at gå</i>, er der 't' på ordet 'nødt'. Det kan ikke høres (pga. det efterfølgende 'til') og skrives derfor ofte fejlagtigt som 'nød'.	<i>Du er nødt til at skrive stilen færdig nu</i> (adjektivet/tillægsordet 'nødt') <i>Jeg nød at gå til terminsprøve</i> (verbet/udsagnsordet 'at nyde' i datid) <i>Det feder ikke at spise en nød</i> (substantivet/navneordet 'nød')
Får/for	Det lydelige sammenfald mellem 'for' og 'får' kan give problemer. <i>Får</i> er nutidsformen af udsagnsordet (verbet) 'at få' (med mindre der er tale om det udløste pattedyr). <i>For</i> kan både være forholdsord (præposition), biord (adverbium) og et bindeord (konjunktion). Byt evt. ud med navneformen „at få“ for at tjekke, hvilket ord du bruger.	<i>Jeg får helt sikkert 12 i dansk, for der er ikke en eneste fejl i min kronik</i>
Nogen/nogle	Nogen og nogle udtales stort set ens, men der er en betydningsmæssig forskel. <i>Nogen</i> betyder „nogen som helst“ eller „nogen overhovedet“. <i>Nogle</i> betyder „et par“, „enkelte“ eller „en del“. (Tjek hvilket ord du skal bruge, ved at indsætte betydningerne).	<i>Der er ikke nogen (som helst) i min klasse, der går for tid til skriftlig dansk</i> <i>Nogle (et par stykker) er dog smuttet lidt før til eksamen i engelsk</i>